

EXPUNERE DE MOTIVE

Propunere legislativă de modificare a Legii nr. 198/2023 privind învățământul preuniversitar

1. Motivul emiterii actului normativ

Prezenta propunere legislativă urmărește consolidarea rolului unității de învățământ în deciziile care privesc propria conducere, prin reșezarea raportului dintre consiliul de administrație, director, director adjunct și structurile județene de coordonare a învățământului preuniversitar.

În forma actuală a Legii nr. 198/2023, consiliul de administrație este definit ca organ deliberativ de conducere al unității de învățământ, însă o serie de decizii esențiale pentru funcționarea școlii sunt păstrate în afara acesteia. Recrutarea directorului și a directorului adjunct se realizează prin concurs național, organizat prin DJIP/DMBIP, rezultatele concursului sunt validate la nivelul consiliului de administrație al DJIP/DMBIP, iar numirea în funcție se face prin decizie a directorului general al DJIP/DMBIP. De asemenea, contractul de management educațional este încheiat cu directorul general al DJIP/DMBIP, iar în anumite situații hotărârea finală privind eliberarea din funcție aparține aceleiași structuri.

Această reglementare asigură o anumită uniformitate administrativă, însă nu valorifică suficient rolul real al unității de învățământ în alegerea și evaluarea persoanei care conduce școala în mod concret. Directorul nu exercită o funcție abstractă, desprinsă de comunitatea școlară, ci lucrează zilnic cu elevii, cadrele didactice, părinții, personalul administrativ, autoritatea publică locală și partenerii instituționali ai școlii. Din acest motiv, este firesc ca unitatea de învățământ, prin consiliul său de administrație, să aibă un rol decisiv în organizarea concursului, validarea rezultatului, numirea în funcție și, atunci când este cazul, eliberarea din funcție.

Modificarea vizează transferarea responsabilității organizării procedurii și a deciziei finale către unitatea de învățământ, astfel încât conducerea școlii să fie desemnată și evaluată mai aproape de comunitatea educațională direct afectată de această decizie.

Un prim element al propunerii privește funcționarea consiliului de administrație. În prezent, președintele consiliului de administrație este, de regulă, directorul unității de învățământ, cu o excepție pentru unitățile de învățământ liceal tehnologic și postliceal. Prin modificarea propusă, președintele consiliului de administrație va fi ales prin vot secret, cu o majoritate absolută de 50%+1 din numărul total al membrilor, dintre membrii consiliului, directorul și directorul adjunct neputând fi aleși în această funcție.

Această soluție are rolul de a separa conducerea executivă a unității de învățământ de conducerea organului deliberativ. Directorul rămâne responsabil de conducerea executivă a școlii, însă ședințele consiliului de administrație și semnarea hotărârilor adoptate vor reveni unui președinte ales de consiliu, cu majoritatea prevăzută de lege. În acest fel, se reduce riscul

ca aceeași persoană să inițieze, să susțină, să conducă și să certifice decizii care o privesc direct, mai ales în materie de management, organizare internă sau evaluare instituțională.

În același timp, textul este corelat cu noua regulă generală privind alegerea președintelui consiliului de administrație. Reprezentarea mediului economic rămâne importantă, mai ales în cazul învățământului tehnologic, unde legătura dintre școală și piața muncii trebuie să fie reală, nu doar formală. Totuși, conducerea consiliului de administrație trebuie să se supună aceluiași reguli de alegere, indiferent de categoria din care provine membrul ales.

O altă modificare importantă privește recrutarea directorilor și directorilor adjuncți. Concursul urmează să fie organizat la nivelul unității de învățământ, de către consiliul de administrație, potrivit metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației și cercetării.

Recrutarea se demarează în mod obligatoriu în termen de 30 de zile de la vacantarea funcției de director sau de director adjunct, astfel încât să nu se mai tergiverseze concursurile pentru directori.

Comisia de concurs va fi compusă din membrii consiliului de administrație, cu excepția persoanelor care candidează la concurs, pentru a evita situațiile evidente de incompatibilitate sau conflict de interese.

Prin această soluție, decizia se apropie de locul în care mandatul managerial produce efecte. Consiliul de administrație cunoaște mai bine nevoile unității de învățământ, specificul comunității școlare, problemele administrative curente, relația cu autoritatea locală, situația personalului și prioritățile de dezvoltare instituțională. În aceste condiții, evaluarea planului managerial al candidatului poate fi făcută mai aplicat, prin raportare la realitățile concrete ale școlii, nu doar la criterii generale.

Propunerea legislativă modifică și procedura de numire. Persoanele care câștigă concursul vor fi numite în funcțiile de director și director adjunct prin hotărâre a consiliului de administrație al unității de învățământ. De la data numirii, contractul de management educațional va fi încheiat cu unitatea de învățământ, reprezentată de președintele consiliului de administrație. Această modificare dă coerență raportului juridic dintre director și unitatea pe care acesta o conduce. Directorul își exercită atribuțiile în cadrul unității de învățământ, răspunde pentru managementul acesteia și trebuie să poată fi evaluat, în primul rând, în raport cu obiectivele asumate la nivelul acelei unități.

În materia eliberării din funcție, propunerea păstrează existența unor temeii și propuneri motivate, dar stabilește că hotărârea finală aparține consiliului de administrație al unității de învățământ. Autoritatea publică locală își păstrează rolul de evaluare a respectării planului de management administrativ-financiar și poate propune eliberarea din funcție, însă decizia nu mai este transferată către DJIP/DMBIP, ci este analizată la nivelul școlii. Această soluție întărește răspunderea consiliului de administrație și evită situațiile în care comunitatea școlară constată probleme de management, dar decizia efectivă depinde de o structură aflată la distanță de realitatea concretă a unității.

De asemenea, în cazul vacanței funcției de director sau director adjunct, conducerea interimară va fi asigurată de un cadru didactic titular, numit prin detașare în interesul învățământului, prin hotărârea consiliului de administrație al unității de învățământ, cu acordul scris al persoanei solicitate. Măsura permite o reacție mai rapidă în situațiile de vacanță a funcției și reduce dependența de proceduri externe care pot întârzia asigurarea conducerii curente a școlii.

Intervenția legislativă este necesară pentru a corela rolul legal al consiliului de administrație cu atribuțiile efective pe care acesta le exercită în conducerea unității de învățământ. Dacă legea califică acest consiliu drept organ deliberativ de conducere al unității, este firesc ca el să aibă un rol real și în desemnarea, numirea, evaluarea și, după caz, eliberarea din funcție a conducerii executive.

Actuala reglementare creează o distanță între locul în care se desfășoară activitatea managerială și nivelul la care se iau deciziile finale privind conducerea școlii. Această distanță poate diminua responsabilitatea locală, poate reduce implicarea comunității școlare și poate transforma consiliul de administrație într-un actor consultativ într-o materie în care ar trebui să fie un actor decizional.

Prin propunerea legislativă se urmărește ca unitățile de învățământ să beneficieze de o autonomie decizională mai reală în ceea ce privește propria conducere, iar responsabilitatea pentru alegerea și evaluarea directorilor să fie exercitată mai aproape de comunitatea școlară. Totodată, se creează o delimitare mai clară între atribuțiile conducerii executive și cele ale organului deliberativ, ceea ce contribuie la un proces decizional mai echilibrat și mai transparent. Se are în vedere și o mai bună adaptare a selecției directorilor la nevoile și particularitățile fiecărei unități de învățământ, fără a renunța la existența unor reguli și standarde comune stabilite la nivel național. În același timp, modificările propuse permit gestionarea mai rapidă a situațiilor în care funcțiile de conducere devin vacante, astfel încât activitatea școlii să nu fie afectată de întârzieri administrative.

2. Impactul socioeconomic

Propunerea are un impact social pozitiv, întrucât apropie decizia managerială de comunitatea școlară. Elevii, părinții, cadrele didactice, autoritățile locale și partenerii școlii sunt afectați direct de modul în care funcționează conducerea unității de învățământ. O conducere aleasă și validată la nivelul școlii poate răspunde mai bine problemelor concrete ale acesteia, de la organizarea programului și gestionarea resurselor până la prevenirea abandonului școlar, relația cu părinții și climatul instituțional.

În plan educațional, măsura poate contribui la creșterea calității managementului școlar, deoarece planurile manageriale vor fi evaluate mai aproape de contextul în care urmează să fie aplicate. Nu toate școlile au aceleași probleme și nu toate comunitățile școlare au aceleași priorități. O unitate de învățământ aflată într-o zonă cu risc de abandon școlar are alte nevoi decât o unitate cu profil tehnologic puternic conectată la operatori economici, iar această diferență trebuie să se reflecte și în selecția conducerii.

În ceea ce privește mediul de afaceri, impactul este relevant mai ales pentru unitățile de învățământ liceal tehnologic și postliceal. Menținerea reprezentării operatorilor economici parteneri, a asociațiilor profesionale și a consorțiilor partenere în consiliile de administrație contribuie la o mai bună corelare între oferta educațională și cerințele pieței muncii. Propunerea nu reduce acest rol, ci îl integrează într-o arhitectură decizională mai clară.

Propunerea nu are impact negativ asupra mediului înconjurător.

3. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat

Prezenta propunere legislativă nu instituie noi drepturi salariale, nu creează noi structuri administrative și nu presupune înființarea unor instituții publice. Din acest motiv, nu se estimează un impact financiar negativ direct asupra bugetului general consolidat.

Pe termen scurt, aplicarea legii presupune adaptarea metodologiei de organizare a concursului pentru funcțiile de director și director adjunct, precum și actualizarea procedurilor interne privind funcționarea consiliilor de administrație. Aceste operațiuni pot fi realizate în cadrul atribuțiilor existente ale autorităților competente.

Pe termen mediu și lung, propunerea poate conduce la o utilizare mai eficientă a resurselor publice la nivelul unităților de învățământ, prin creșterea responsabilității consiliului de administrație în raport cu managementul școlii și printr-o mai bună corelare între planul managerial și nevoile reale ale unității.

4. Impactul asupra sistemului juridic

Propunerea legislativă modifică Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023, cu intervenții asupra art. 128, art. 196 și art. 198.

Din punct de vedere juridic, proiectul propune transferarea unor atribuții care, în prezent, sunt exercitate la nivelul DJIP/DMBIP către consiliul de administrație al unității de învățământ. Astfel, consiliul de administrație va avea un rol mai important în desemnarea conducerii școlii, atât în etapa organizării concursului și a validării rezultatului, cât și în ceea ce privește numirea în funcție, încheierea contractului de management educațional și, după caz, încetarea mandatului.

Totodată, se introduce regula potrivit căreia președintele consiliului de administrație este ales prin vot secret dintre membrii acestuia, fără ca directorul sau directorul adjunct să poată ocupa această funcție. Sunt reglementate și situațiile în care funcțiile de conducere devin vacante, consiliul de administrație urmând să poată desemna conducerea interimară până la ocuparea postului prin concurs.

Actul normativ propus nu contravine dreptului Uniunii Europene și nu are ca obiect transpunerea unor norme europene. Reglementarea privește organizarea internă a sistemului național de învățământ preuniversitar.

Pentru aplicarea legii va fi necesară corelarea actelor administrative subsecvente, în special a metodologiei privind organizarea concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct, precum și, după caz, a metodologiei-cadru de organizare și funcționare a consiliilor de administrație din unitățile de învățământ preuniversitar.

5. Consultări derulate în vederea elaborării proiectului

Prezenta propunere legislativă pornește de la necesitatea întăririi rolului unității de învățământ în deciziile privind propria conducere și poate face obiectul consultării cu reprezentanți ai unităților de învățământ, cadre didactice, structuri asociative ale părinților, elevi, autorități ale administrației publice locale, organizații sindicale reprezentative și parteneri economici implicați în învățământul tehnologic.

În cadrul procedurii parlamentare, urmează a fi solicitate avizele și punctele de vedere prevăzute de lege.

6. Activități de informare publică

Informarea publică asupra conținutului propunerii legislative se va realiza prin procedurile parlamentare aplicabile inițiativelor legislative, prin publicarea formei proiectului și prin dezbaterile acestuia în comisiile parlamentare competente.

Având în vedere că modificările privesc organizarea conducerii unităților de învățământ, este util ca dezbaterile publice să includă în mod real actorii din comunitatea școlară, pentru ca forma finală a legii să fie aplicabilă și coerentă în practică.

7. Măsuri de implementare

Implementarea propunerii legislative presupune modificarea metodologiei de organizare a concursului pentru ocuparea funcțiilor de director și director adjunct, precum și actualizarea, în măsura necesară, a metodologiei-cadru de organizare și funcționare a consiliilor de administrație. Totodată, vor fi adaptate procedurile interne ale unităților de învățământ referitoare la alegerea președintelui consiliului de administrație, vor fi stabilite reguli clare pentru prevenirea și gestionarea conflictelor de interese în cadrul comisiilor de concurs și va fi asigurată o perioadă rezonabilă de tranziție pentru procedurile de concurs aflate în desfășurare la data intrării în vigoare a legii.

Prezenta propunere legislativă nu urmărește fragmentarea sistemului de învățământ și nici renunțarea la standarde comune de selecție. Dimpotrivă, ea păstrează cadrul metodologic unitar, dar așază decizia finală acolo unde efectele conducerii școlii sunt resimțite direct: la nivelul unității de învățământ. Prin această soluție, consiliul de administrație nu mai rămâne doar un organ deliberativ în sens formal, ci devine un actor real al responsabilității instituționale.

Atanasiu Corina

Rigman Ciprian-Doru

Sendroiu Vlad

Parlamentul României

Lista susținătorilor

Propunere legislativă pentru modificarea prevederilor Legii nr. 198 din 2023 a învățământului preuniversitar

Nr. crt.	DEPUTAT/SENATOR	SEMNĂTURA	PARTID
1	Morussi George		USR
2	Braschiușescu Ovidiu		USR
3	VANUȘA KOMITRU		USR
4	BLAGA DANIEL		USR
5	Radu Mihail		USR
6	Rodanu Bogdan		USR
7	MURARIU OANA		USR
8	IPĂȘTESCU CECILIA		USR
9	WINTER ADRIAN		USA
10	GHEORGHIU ANDREI		USR
11	BOTEZ MIHAIL-CĂTĂLIN		USR

12	POLLYANNA HANGAN
13	DIMITRIU ALEXANDRU
14	ALECSANDRU HARIUS - NICOLAE
15	PLUSAR ANDREI
16	TANASIA STEFAN
17	GIMA GEORGE
18	GIURGIU ADRIAN
19	Diana Stoica
20	STEFAN - JULIAN LORNEA
21	Simion Ungureanu
22	DRAGONESCU Cezar
23	COLIBAN ALLEN
24	BERESCU MONICA
25	PRUNA CARMINA
26	ECHEBERT ADRIAN
27	CRISTIAN BRIAN

USR
USA
USR
USR
ISR
USR
USR
USR
USA
USR
USR
USR
USR
USR
USR

28. Bulandra FOLUX

29. LAAR TEODOR

USR
USR